

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๗/๒๕๔๗

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ศาลจังหวัดราชบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย ที่ ๑ ถึงที่ ๔ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๕๓/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และกรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐)

ศาลจังหวัดราชบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย ที่ ๑ ถึงที่ ๔ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๕๓/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และกรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

๑. สรุปข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปความได้ ดังนี้

บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด เป็นลูกค้านักลงทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกับบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ วงเงินจำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และยินยอมเสียดอกเบี้ยขณะทำสัญญาในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันที่ได้รับเงินกู้ยืมเป็นต้นไป หรือตามอัตราดอกเบี้ยใหม่ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น หรือต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ โดยบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ในการทำสัญญากู้ยืมดังกล่าว บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด ได้รับเงินไปเป็นจำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และได้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้ไว้เป็นหลักฐานการรับเงิน จำนวน ๒ ฉบับ

นอกจากสัญญากู้ยืมเงินแล้ว บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด ได้ทำสัญญาขายลดเช็กรับกับบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ในวงเงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยสัญญาว่า เมื่อเช็คแต่ละฉบับที่นำมาขายลดถึงกำหนดชำระและได้มีการเรียกเก็บเงินตามเช็คหรือนำฝากเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงินแล้ว หากเรียกเก็บไม่ได้ เพราะธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด

ยินยอมชดใช้เงินตามจำนวนเช็คที่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงินพร้อมทั้งจ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๒ ต่อปี นับแต่วันที่เช็คถูกปฏิเสธการจ่ายเงินเป็นต้นไปจนกว่าบริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด จะชำระเงินให้แก่บริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด เสร็จสิ้น

นอกจากนั้น บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด ได้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามจำนวนเงินที่ได้รับไปจากบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด เพื่อเป็นหลักฐานการรับเงินและเป็นการสัญญาว่าจะชำระหนี้คืนให้แก่บริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ในวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดชำระโดยยินยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ระบุในตั๋วสัญญาใช้เงินทุกเดือนและหากมีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด ก็ยินดีชำระดอกเบี้ยในอัตราที่เปลี่ยนแปลงโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบก่อน ซึ่งในกรณีนี้บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด ได้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้แก่บริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด รวม ๖ ฉบับ

นอกจาก บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด จะทำสัญญาไว้กับบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด แล้ว นายมานพ ทักษิณมณี นายไพโรจน์ ทักษิณมณี กับนายชัยวัฒน์ เข้มแข็ง ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเพื่อประกันการชำระหนี้ ทั้งนี้บุคคลทั้งสี่ได้ตกลงกับบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ว่า หากบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ขยายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองไว้ได้เงินไม่พอชำระหนี้ พวกตนจะยอมใช้เงินส่วนที่ขาดให้ครบ นอกจากนั้นผู้จำนองเหล่านั้นยังยอมเข้าค้ำประกันและร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกับบริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด ด้วย

ต่อมา ในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ มีคำสั่งให้บริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ระงับการดำเนินกิจการและให้องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) นำทรัพย์สินของบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ออกขายแล้วดำเนินการชำระบัญชีของบริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๑ และในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งโดยพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนสินทรัพย์ทุกประเภทของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนที่ถูกระงับการดำเนินกิจการตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รวมตลอดจนหลักประกันของสินทรัพย์นั้นเพื่อนำไปบริหารและจำหน่ายจ่ายโอนต่อและประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอน

สินทรัพย์ด้อยคุณภาพที่มีการค้างชำระดอกเบี้ยตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปของสถาบันการเงินอื่นที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าถือหุ้น และมีอำนาจจัดการ) ได้รับโอนทรัพย์สินของบริษัทเงินทุน คาเช่ย์ทรัสต์ จำกัด มาเป็นของบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน ทำให้ได้รับสิทธิเรียกร้องของบริษัทเงินทุน คาเช่ย์ทรัสต์ จำกัด ที่มีต่อบริษัท แบนกอก สกรีน โปรคักซ์ จำกัด และผู้ค้ำประกันทั้งหลาย โดยถือว่าลูกหนี้เหล่านั้นรู้ถึงการโอนสิทธิเรียกร้องโดยไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๐ ทวิ

หลังจากบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงินได้รับโอนสิทธิเรียกร้องและทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ก็ได้ติดต่อทวงถามไปยังบุคคลทั้งสิ้นหลายครั้งแต่บุคคลทั้งสิ้นเพิกเฉย ไม่ยอมชำระหนี้ บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงินจึงได้มอบหมายให้ทนายความมีหนังสือทวงถามและแจ้งบังคับจำนองไปยังบุคคลทั้งสิ้นเพื่อให้ชำระหนี้และเมื่อครบกำหนดตามหนังสือทวงถามแล้ว บุคคลทั้งสิ้นยังไม่ยอมชำระหนี้ บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงินจึงฟ้องบริษัท แบนกอก สกรีน โปรคักซ์ จำกัด เป็นจำเลยที่ ๑ นายมานพ ทักษิณะมณี เป็นจำเลยที่ ๒ นายไพโรจน์ ทักษิณะมณี เป็นจำเลยที่ ๓ และนายชัยวัฒน์ เชียงจิ่ง เป็นจำเลยที่ ๔ ต่อศาลจังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ เพราะจำเลยทั้งสิ้น ผิดสัญญากู้ยืมเงิน ขาดลดเช็ค ตั๋วสัญญาใช้เงิน บังคับจำนองและค้ำประกัน ขอให้ศาลพิจารณาคืนเงิน และบังคับให้จำเลยทั้งสิ้นร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๕๔,๑๕๓,๑๘๒.๓๕ บาท

จำเลยทั้งสิ้นยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๒ คำร้อง

คำร้องที่หนึ่ง ได้แย้งว่า พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มีผลทำให้สินทรัพย์ด้อยคุณภาพ หรือสิทธิเรียกร้องในคดีที่รัฐหรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยถือหุ้นเกินร้อยละ ๕๐ ของหุ้นทั้งหมดต้องโอนเข้า บสท. ตามพระราชกำหนดฯ มาตรา ๓๐ สำหรับสินทรัพย์ด้อยคุณภาพอื่นๆ ที่รัฐ หรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ไม่ได้ถือหุ้นร้อยละ ๕๐ จะโอนเข้า บสท. ได้ก็ต้องมีคุณสมบัติตามพระราชกำหนดฯ มาตรา ๓๑ ดังนั้น หนี้ด้อยคุณภาพที่มีสถานภาพ เช่นเดียวกันหรือด้อยคุณภาพที่ถูกโอนสิทธิเรียกร้องไปยังกองทุนต่างชาติในราคาร้อยละ ๒๐ ของต้นเงิน ตามพระราชกำหนดการปฏิรูปของระบบสถาบันการเงินฯ จึงไม่สามารถเข้าไปอยู่ใน บสท. ได้ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติ และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมีผลทำให้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ ถึง มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ ถึงมาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ซึ่งรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานและรับรองสิทธิส่วนบุคคล

ให้มีความเท่าเทียมกันในทางกฎหมายไม่สามารถใช้บังคับได้ ด้วยเหตุดังกล่าว พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยฯ มาตรา ๓๑ จึงเป็นบทบัญญัติที่ออกหรือยกเว้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลตามกฎหมาย และขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งบุคคลได้รับอย่างเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ใช้บังคับไม่ได้ และขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยฯ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

คำร้องที่สอง ได้แย้งว่า หนึ่งในคดีที่ก่อตั้งครั้งแรกก่อนปี ๒๕๔๐ และได้มีพฤติการณ์อันเป็นเหตุสุดวิสัย ทำให้จำเลยกลายเป็นพันวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ จำเลยจึงได้รับความคุ้มครอง ไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด และได้รับพักหนี้ชั่วคราวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ และมีสิทธิได้รับการพักหนี้ชั่วคราวจนกว่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ หรือพฤติการณ์อันเป็นเหตุสุดวิสัยจบสิ้น และจนกว่าค่าเงินบาทลงมาอยู่ที่เดิม (คือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินเหรียญของเหรียญสหรัฐ ๑ เหรียญ เท่ากับ ๒๕ บาท) อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะละเมิดมิได้ เพราะมีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ ถึงมาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ได้รับรองไว้อย่างชัดเจน

การที่โจทก์ฟ้องจำเลยจึงเป็นการฟ้อง การพิจารณาการพิพาทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ ถึงมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ และตกเป็นโมฆะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลจังหวัดราชบุรีได้พิเคราะห์คำร้องและคำให้การของจำเลยแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของจำเลยทั้งสี่ไปยังสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อดำเนินการส่งไปตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องที่เป็นความเห็นของจำเลยทั้งสี่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ โดยสรุปว่า คำร้องดังกล่าวมีประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฯ ข้อ ๑๒ และได้มีมติให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

สำหรับประเด็นที่ว่า พระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้นได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ วินิจฉัยไว้แล้วว่า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจึงไม่ต้องวินิจฉัยซ้ำอีก ดังนั้นจึงมีประเด็นปัญหาที่ต้องวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่งเพียงว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ซึ่งมีหลักกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓ บัญญัติว่า

“อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพระประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๕๕ บัญญัติว่า

“เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใด จะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้”

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๔ บัญญัติว่า

“ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่งการชำระหนี้ด้วยเงินการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้”

มาตรา ๒๐๔ บัญญัติว่า

“ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซ้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมิพักต้องเตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้อาจคำนวณนับได้โดยปฏิทินนับแต่วันที่ได้บอกกล่าว”

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักทั่วไปเกี่ยวกับการใช้อำนาจอธิปไตยที่พระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงใช้โดยผ่านองค์กรต่าง ๆ คือ อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาล จึงไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการที่จำเลยอ้างว่าจะมีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยฯ ได้

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไทย ให้บุคคลมีความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน จะมีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุต่าง ๆ เช่น ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม

หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้ เว้นแต่ด้วยเหตุผลทางกายภาพหรือหน้าที่เท่านั้น และหากจะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยรัฐต้องเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น

ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ เป็นเรื่องหลักเกณฑ์ของการฟ้องคดีแพ่งว่าบุคคลใดที่จะเป็นโจทก์นำข้อพิพาทไปฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นถูกโต้แย้งสิทธิของตน หรือมีกรณีที่ต้องใช้สิทธิทางศาล จึงจะใช้สิทธิเสนอข้อพิพาทของตนต่อศาล ส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจในเรื่อง นั้น ๆ ได้ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ เป็นการวางหลักเรื่องอำนาจของเจ้าหนี้ที่จะใช้สิทธิเรียกร้องซึ่งรวมถึงการฟ้องคดีลูกหนี้ กล่าวคือ ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ และได้บัญญัติถึงวิธีการชำระหนี้ที่เพิ่มเติมจากหลักทั่วไปที่ว่า การชำระหนี้นั้นปกติทำได้ด้วยการกระทำแต่ก็อาจมีการชำระหนี้ด้วยการงดเว้นการกระทำก็ได้ สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๔ เป็นเรื่องการวางหลักเกี่ยวกับกรณีที่ลูกหนี้จะตกเป็นผู้ผิดนัด ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และหลังจากนั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้ให้ชำระหนี้แต่ลูกหนี้ยังไม่ยอมชำระหนี้ ก็ถือว่าลูกหนี้ผิดนัด เพราะเจ้าหนี้ได้เตือนแล้ว แต่ถ้ามีการกำหนดเวลาชำระหนี้ตามวันแห่งปฏิทินซึ่งเป็นหนี้ที่มีกำหนดชำระแน่นอนและลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ภายในวันเวลาที่กำหนด ก็ถือว่าลูกหนี้ผิดนัด โดยที่เจ้าหนี้ไม่ต้องเตือนให้ลูกหนี้ชำระหนี้แต่อย่างใด และวิธีเดียวกันนี้ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ ซึ่งได้มีการกำหนดเวลาลงไว้โดยคำนวณนับได้ตามปฏิทินนับแต่วันที่ได้ออกกล่าว

สำหรับการที่จำเลยอ้างว่าจำเลยเป็นหนี้บริษัทเงินทุน คาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อมาเมื่อเหตุสุดวิสัยที่ทำให้จำเลยไม่สามารถชำระหนี้ได้ทำให้ได้รับความคุ้มครองไม่ตกเป็นผู้ผิดนัดและให้พักชำระหนี้ชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ นั้นในส่วนนี้เป็นหน้าที่ของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่ามีเหตุสุดวิสัยตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

การที่โจทก์ฟ้องจำเลยให้ชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ เพราะโจทก์ถูกโต้แย้งสิทธิเนื่องจากจำเลยไม่ยอมชำระหนี้ โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องคดีตามกฎหมายได้ จึงเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓ เพราะไม่มีกรณีที่จะขัดแย้งกันได้ และการที่โจทก์มีสิทธิฟ้องคดีได้ตามกฎหมายกับบุคคลทุกคนที่ได้แย้งสิทธิของโจทก์จึงไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลแต่อย่างใด ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค เนื่องจากไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ส่วนกรณีที่อ้างว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ นั้น การที่โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องให้จำเลยซึ่งเป็นหนี้โจทก์และผิดนัดไม่ชำระหนี้หลังจากที่มีการเตือนแล้ว ก็เป็นการใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของเจ้าหนี้ในการบังคับชำระหนี้ จึงไม่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจอธิปไตยของพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และไม่ได้กระทบกระเทือนถึงเรื่องความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดอย่างไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายใช้บังคับกับบุคคลทุกคนที่เป็นเจ้าหนี้ที่สามารถบังคับให้บุคคลทุกคนที่เป็นลูกหนี้ซึ่งไม่ชำระหนี้ให้ชำระหนี้ได้ และไม่ได้เป็นบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้กับกรณีใดโดยเฉพาะ ดังนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ